

*Verkiezingsprogramma CDA Gorinchem
2018 - 2022*

Samen

bouwen aan Gorinchem

Jong of oud.

*We gaan
het samen
doen!*

Gorinchem is een mooie, oude en historische stad. Een stad met, ondanks haar hoge leeftijd (650 jaar), veel potentie. Een stad met mooie inwoners en ambitieuze ondernemers. Een stad waar veel te halen valt en waar je veel kunt betekenen. **Zo maken wij samen de stad.** Als CDA willen we hier graag aan meewerken. In de komende jaren gaat Gorinchem zich voorbereiden op het jaar 2032 waarin het 650 jaar geleden is dat we stadsrechten kregen voor onze stad. Kennis van onze stad, trots zijn op onze stad, gaat ons binden om straks tot een waar volksfeest te komen.

Met trots presenteer ik het verkiezingsprogramma 2018 - 2022 van het CDA Gorinchem. Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen omdat CDA'ers actief de straat op zijn gegaan om met inwoners van onze stad in gesprek te gaan. In dezelfde periode heeft onze fractie met vele Gorcumers gesprekken gevoerd en hebben we ook met onze leden gesproken. Vanuit alle input die hierdoor is verkregen is ons verkiezingsprogramma geschreven.

Het CDA Gorinchem voelt zich verantwoordelijk voor alle inwoners in onze stad. Voor iedereen die in onze stad woont, werkt, leert en recreëert. Jong of oud. We gaan het samen doen. Een sterke samenleving is daarvoor een voorwaarde. Ondernemers zijn voor ons belangrijk, net zoals zorg voor elkaar. **Daarom willen we aandacht voor kinderen, ouderen, eenzaamheid, sport en veiligheid. Verenigingen, vrijwilligers en mantelzorgers zijn hierbij van groot belang.** Wij zetten ons juist hiervoor de komende jaren in. Onze christelijke waarden en normen vormen daarbij een belangrijk uitgangspunt. Je leest erover in dit verkiezingsprogramma.

Tot slot: Onze huidige fractie heeft zich de afgelopen vier jaar ingezet voor onze stad en heeft het CDA geluid laten horen in de gemeenteraad. Ook in de komende vier jaar willen we dat doen. Onze kandidaten staan vol enthousiasme klaar om aan de slag te gaan en daar ben ik ongelooflijk blij mee!

Geef hen, geef ons op 21 maart 2018 uw stem!

Gert Kraaijveld, voorzitter CDA Gorinchem

Het team

1 **LENNERT ONVLEE (LIJSTTREKKER)**

31 jaar, woont in de binnenstad en werkt als beleidsadviseur bij metropoolregio Rotterdam-Den Haag. Oprichter en voorzitter van Stichting Sirinia. *“De afgelopen vier jaar heb ik met veel plezier en energie in de gemeenteraad gezeten. We hebben veel voor de stad kunnen betekenen. De komende vier jaar wil ik met onze frisse blik doorgaan. En dat kan. Onze kandidatenlijst is een uitgebalanceerd team. Jong en ervaren met alle inhoudelijke kennis die nodig is. Ik zet mijn ervaring graag in voor het algemeen belang van onze stad met aandacht en respect voor elkaar. Voor een Gorinchem dat we door willen geven.”*

2 **JANNEKE VAN OVERSTEEG**

29 jaar, woont in de Haarwijk. Werkzaam als jurist en projectleider voor veel gemeenten. *“Ik heb in mijn functie veel met de politiek te maken. Deze kennis en ervaring zet ik in zodat iedereen Gorinchem als mooie en bruisende stad kan genieten!”*

3 **MARTIJN FRANS**

45 jaar, met vrouw en vier kinderen vanuit Utrecht naar Gorinchem verhuisd vanwege het werk. Werkzaam bij stichting SoZorg als locatiemanager van een Beschermd Woonvorm. *“Vanuit mijn bewogenheid voor mensen werk al vele jaren in de zorg. Nu wil ik vanuit deze bewogenheid ook in de politiek actief zijn en mij vanuit het christelijke gedachtengoed willen inzetten voor de inwoners van Gorinchem.”*

4 **JAN BLONK**

38 jaar, woont in de Lingewijk. Werkt voor een detacheerder en als jurist. *“In die hoedanigheid heb ik inmiddels bij vele overheidsinstellingen gewerkt. Met deze ervaring en mijn enthousiaste instelling wil ik van Gorinchem een nog mooiere gemeente maken, waarin het fijn en veilig wonen en werken is.”*

5 **JOP KLAASSEN**

20 jaar, woont in de binnenstad. Studeert in Rotterdam. Is ruim drie jaar verbonden aan de fractie van het CDA. *“Ik kom graag op voor de jongeren in onze stad. Studeren en wonen in Gorinchem zijn voor mij belangrijke onderwerpen. Ook moet er voldoende te doen zijn in de stad zoals sporten of gezellig een biertje drinken in de kroeg. Ik ga daarbij voor de samenwerking tussen jong en oud. Samen wonen in Gorinchem en samen bouwen aan deze stad. Doet u mee?”*

6 **ANNEMARIJE DEN HARTOG**

29 jaar, woont met in Stalkaarsen. *“Ik studeerde HBO-V en verplegingswetenschappen en werk als verpleegkundige in een ziekenhuis. De afgelopen vier jaar heb ik de kennis in de zorg toegepast in de CDA fractie en blijf me daar graag voor inzetten!”*

7 Dick Zwart 8 Paul Kuijten 9 Gert Kraaijveld 10 Joost van der Geest 11 Kees Wirken
12 Els van As-van Essen 13 André Schenau 14 Corrie van Wingerden-de Weerd 15 Niek Hokken
16 Riky Dorland-Both 17 Jo van der Wal-Greijdanus 18 Nely Maris-van Exel

Speerpunten

- *Gorcumers zijn trots op hun stad! Een bruisende stad waarin zij prettig wonen, werken, leven en leren.*
- *Verenigingen zijn belangrijk voor onze samenleving. Die ondersteunen we zo optimaal mogelijk.*
- *Ondernemers spelen een belangrijke rol in onze stad. We belasten hen niet onnodig maar laten hen ondernemen en denken in mogelijkheden.*
- *Daag de overheid uit! Right to Challenge is het middel om als inwoners zelf het heft in handen te nemen. De buurt bestuurt.*
- *Ouderen voelen zich steeds vaker alleen. We passen de succesvolle Rotterdamse aanpak toe om meer ouderen te betrekken. Elke oudere telt mee.*
- *We ontlasten de jonge gezinnen en zorgen voor goede voorzieningen, onder andere door goede afspraken met kinderopvang.*
- *Verkeersveiligheid heeft prioriteit want het aantal ongevallen is bovengemiddeld in Gorinchem. Betere maar ook meer fietspaden en een gunstiger wegennet van West naar Oost dragen hieraan bij.*
- *De bereikbaarheid van wijken en de binnenstad van Gorinchem moet beter. We maken keuzes en investeren in een betere doorstroming en parkeren.*

Ambities
GO2032

- 1 Goede bereikbaarheid en groei met behoud van karakter maken Gorinchem een aantrekkelijke Poort van de Randstad.*
- 2 Gorinchem is een toegankelijke en diverse stad, waarin iedereen meedoet.*
- 3 Gorinchem heeft hoogwaardige voorzieningen die voor iedereen goed bereikbaar en toegankelijk zijn.*
- 4 De Gorcumse voorzieningen zijn er ook voor de wijde omgeving.*
- 5 De gemeente werkt niet alleen voor de inwoners, maar vooral samen met de inwoners.*
- 6 Gorinchem is een broedplaats voor innovatieve bedrijven.*
- 7 Onderwijs, bedrijfsleven en overheid werken samen aan uitstekende opleidingen die aansluiten op de regionale arbeidsmarkt.*
- 8 In Gorinchem is ruimte voor experimenten.*
- 9 Gorinchem loopt voorop in het realiseren van de internationale klimaatdoelen.*
- 10 Jongeren en jonge gezinnen hebben Gorinchem als aantrekkelijke woonplaats ontdekt.*
- 11 De vesting is Gorcums parel!*

Visie en kernwaarden

Visie GO2032 is het visietraject van de stad vóór de stad. In 2032 heeft Gorinchem 650 jaar stadsrechten. Samen met jou bepalen we wat voor stad willen zijn en wat er moet gebeuren om van Gorinchem een nog betere plek te maken om te wonen, werken, recreëren en leren. Kijk ook op www.go2032.nl

Verbinden en vernieuwen Uit de vele honderden ontvangen reacties en gesprekken die zijn gevoerd, zijn ambities voor de Visie opgehaald. De Visie geeft aan wat voor stad Gorinchem in 2032 wil zijn. De kern hiervan laat zich samenvatten als verbinden en vernieuwen, met behoud van de Gorcumse kernwaarden. Hieronder vallen 11 ambities voor de toekomst van Gorinchem. Deze ambities, geven aan waar we als stad meer op inzetten en waar we echt willen vernieuwen. Dat doen we met behoud van onze kernwaarden. Want dingen die we nu al doen, maar die niet als nieuwe ambitie zijn aangegeven, blijven we met elkaar vanzelfsprekend goed doen; zorgen voor veiligheid en goede zorg. Het CDA geeft graag invulling aan de 11 ambities. hoe we dat doen, vind je terug in ons verkiezingsprogramma.

De visie van de stad is in 2017 tot stand gekomen en het CDA omarmt deze. In dit verkiezingsprogramma is uitwerking gegeven aan de 11 ambities uit de visie van de stad. Keuzes voor korte en langere termijn.

Kernwaarden Het CDA heeft als basis voor haar handelen vier kernwaarden. Deze kernwaarden bepalen hoe wij kijken naar de samenleving en geven kleur aan ons politieke visie en handelen.

Rentmeesterschap “Fortes creantur fortibus” prijkt op het Gorcumse wapen en betekent ‘sterken brengen sterken voort’. We hebben Gorinchem geërfd van onze (voor)ouders en te leen van de

mensen die na ons komen; onze (klein)kinderen. We kijken wat betreft leefbaarheid verder dan ons eigen belang en onze eigen tijd, ook op financieel gebied.

Gespreide verantwoordelijkheid

Mensen, buurten, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen en bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan onze samenleving. De gemeente geeft al die mensen en organisaties het vertrouwen en de verantwoordelijkheid om te doen waar ze goed in zijn. En de burger geeft de gemeente het vertrouwen om te doen wat zij moet doen. Vertrouwen is dus belangrijk. Niet alles hoeft volgens regels en wetten te gebeuren. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed hoe dingen geregeld moeten worden; dat wederzijds vertrouwen moet niet worden beschaamd.

Publieke gerechtigheid Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. Een belangrijk onderdeel van de rechtsstaat is veiligheid en zekerheid.

De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. We stellen daarom duidelijke grenzen om de Gorcumers zekerheid te geven. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden en moet rechtvaardig zijn. We zorgen voor de Gorcumers die kwetsbaar en afhankelijk zijn.

Solidariteit Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken. Er moet betrokkenheid zijn tussen generaties en tussen arm en rijk. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. De persoonlijke factor mag daarbij niet uit het oog worden verloren.

Het CDA vindt onderlinge verbondenheid tussen mensen belangrijk.

Inhoud

1.	Gorcumse waarden en tradities	12
1.1.	Ondernemende types	12
1.2.	Vrijwilligers en verenigingen	12
1.3.	Gorcumse geschiedenis en cultuur	12
1.4.	Diversiteit	13
2.	Sterke samenleving	14
2.1.	Versterken van de samenleving	14
2.2.	Politiek en zeggenschap	16
2.3.	Het kan en moet veiliger	17
2.4.	Sterk Gorinchem in de regio	18
3.	Familie en gezin	19
3.1.	Kiezen voor families en gezinnen	19
3.2.	Aandacht voor ouderen	20
3.3.	Beter onderwijs	20
3.4.	Plezierig wonen in Gorinchem	21
4.	Zorg voor elkaar	24
4.1.	Goede zorg is dichtbij mensen	24
4.2.	Voorkomen is beter dan genezen	25
4.3.	Toegankelijke stad	25
5.	Bedrijvige, lokale economie	26
5.1.	Duurzame groei agenda	26
5.2.	Naar een evenwichtige woningmarkt, voor kopers én huurders	27
5.3.	Trots op de mooie schone stad	28
5.4.	Evenementen en festivals	29
5.5.	Omgevingswet	30
5.6.	De Gorcumse lobby	30
6.	Financiële paragraaf	31
6.1.	Goede rentmeester	31
6.2.	Reserves	31
6.3.	Lenen	31
6.4.	Subsidies	31
6.5.	Garant maatschappelijk initiatief	31
6.6.	De burger	31
6.7.	Externe bureaus en adviezen	31

1. Gorcumse waarden en tradities

Gorinchem heeft (kern)waarden en tradities.

Dit maakt onze stad tot een mooie stad! Samen leven we naar deze waarden.

Het CDA herkent veel van haar kernwaarden in Gorinchem. Vooral de solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid. **Het CDA blijft dit in Gorinchem verbeteren.** Zeker waar Gorcumers samen aan de slag gaan, elkaar helpen en evenementen organiseren.

In dit verkiezingsprogramma staat een aantal waarden en tradities die Gorinchem typeren. Je leest hoe het CDA deze punten bevordert, beschermt en versterkt.

1.1. ONDERNEMENDE TYPES

Van oorsprong is Gorinchem een echte handels- en industriestad. We hebben in Gorinchem veel arbeidsplaatsen en bedrijven. Grote (internationale) bedrijven en een sterk midden- en kleinbedrijf. Door onze economische ligging aan het water en de weg hebben we veel faciliteiten om bedrijven te vestigen en te behouden. Veel ondernemers in Gorinchem werken niet alleen in Gorinchem, maar zijn tevens betrokken met onze stad. Door sponsoring van verenigingen en evenementen bijvoorbeeld. Maar zijn ze ook betrokken bij nieuwe ontwikkelingen en het welzijn van onze inwoners!

1.2. VRIJWILLIGERS EN VERENIGINGEN

Niet alleen onze ondernemers zijn betrokken en ondernemende types, maar ook onze vrijwilligers. Zo zijn evenementen als de Zomerfeesten op de Groenmarkt en Varkenmarkt, het Lingeavenconcert, timmerdorp, carnaval en het Jazzfestival ondenkbaar en onmogelijk zonder vrijwilligers. Datzelfde geldt voor de talloze

verenigingen, kerkgenootschappen, moskeeën, sportclubs, muziek- en carnavalsverenigingen, ondernemerskringen en serviceclubs.

In een tijd waarin mensen vooral eerst aan zichzelf denken en dan pas aan anderen zijn verenigingen van cruciaal belang. Hier ontmoeten mensen elkaar, ontstaan vriendschappen, leren we samenwerken en elkaar te helpen. Zo krijgen we iets voor elkaar.

Het CDA zal vrijwilligers en verenigingen altijd steunen en helpen. We zijn zuinig op hen en willen dat de gemeente ook met hen samenwerkt. De gemeente ondersteunt initiatieven en werkt mee. Er gaat een proactieve ja-cultuurwind waaien!

1.3. GORCUMSE GESCHIEDENIS EN CULTUUR

We zijn de grootste vestingstad van Nederland! We zijn dit ons niet altijd bewust, maar we hebben nog een complete vestingwal met 11 bastions aan het water. Binnen die vestingwal hebben we een historische binnenstad. Deze monumenten moeten onderhouden worden en er goed uit blijven zien. We stellen subsidie beschikbaar om daaraan bij te dragen. Niet alleen stimuleren maar ook verplichten. Eigenaren van panden die in slechte staat verkeren, worden door de gemeente aangemoedigd om het pand op te knappen en desnoods aangeschreven om dit binnen vijf jaar te doen. Zo nodig knapt de gemeente het op en verhaalt de kosten op de eigenaar. Het historische centrum is namelijk hét visitekaartje van onze stad, met winkels, horeca, cultuur en veel verschillende evenementen. Het centrum is waar we elkaar ontmoeten!

Het CDA wil dat onze geschiedenis en cultuur wordt uitgedragen. Dit doen we door onze

'schatten' zichtbaarder te maken. We willen jonge Gorcumers bewust maken van wat er gebeurt in hun stad. Door bijvoorbeeld de toegang voor basisschoolleerlingen voor het Gorcums Museum gratis te maken. Of door initiatieven als 'Gorcumkunde' (gorcumeducatie.nl) te steunen en een lespakket samen te stellen voor kinderen in groep 8 van de basisscholen. Aan het einde van het jaar organiseren we voor hen de 'Grote Gorcumquiz'!

Veel gemeenten vieren periodiek een bepaald evenement. Het biedt kansen voor stadspromotie maar het zorgt ook voor verbinding. Gorinchem heeft nogal wat gedenkmomenten maar heeft daar te weinig gebruik van gemaakt in het verleden. In 2032 heeft Gorinchem 650 jaar stadsrechten. Als het aan het CDA ligt vieren we ook 640 jaar! Dit als opmaat voor een schitterend feestjaar in 2032 waar we het behalen van de ambities van GO2032 willen vieren.

1.4. DIVERSITEIT

Gorinchem kent geboren en getogen Blieken. Maar veel inwoners zijn van 'buiten'. Gorinchem heeft daardoor een grote diversiteit van inwoners. Elke wijk heeft een eigen identiteit en kracht die we blijven koesteren.

Het CDA zorgt ervoor dat de identiteit en kracht van deze wijken wordt gehandhaafd en versterkt. Dit bepalen we niet vanuit het gemeentehuis, maar samen met de inwoners in de wijken. Dit kan leiden tot wijkmaatwerk. Dit betekent niet dat iets wat goed werkt in een wijk, niet zou kunnen werken in een andere wijk.

We zetten in op bestrijding van racisme en discriminatie bij scholen, sportclubs, bedrijven, organisaties en op straat. Afkomst of geaardheid doet niet ter zake. Iedereen die wil meedoen is welkom.

2. Sterke samenleving

Een samenwerking van ieder voor zich valt langzaam uit elkaar. Verenigingen en politiek hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om polarisatie tegen te gaan en mensen te verbinden.

2.1. VERSTERKEN VAN DE SAMENLEVING

2.1.1. Burgerschap

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. We zetten in op betrokken burgers en onderlinge verbondenheid. Dit doen we onder andere door de verenigingen te ondersteunen, klankborden en buurtinitiatieven mogelijk maken. Burgers mogen de overheid uitdagen.

We willen inwoners van wijken regie geven over hun wijk. Wijkbewoners zijn samen met de gemeente verantwoordelijk voor hun leefomgeving: De buurt bestuurt! Een eigen wijkbudget past daarbij. In de begroting maken we voor elke wijk een wijkbudget vrij voor activiteiten of aanpassingen in de wijk. Gorcumers hebben daarbij een eigen verantwoordelijkheid, daar mogen we ze op wijzen. We kunnen niet samenleven zonder een besef van rechten én plichten en de bereidheid verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar.

2.1.2. Maatschappelijke diensttijd voor jongeren

In het coalitieakkoord Rutte III staat de maatschappelijke diensttijd. Deze duurt maximaal zes maanden en stelt jongeren in staat een bijdrage te leveren aan onze samenleving. We willen dat de gemeente Gorinchem meehelpt dit op te zetten en maatschappelijke organisaties als scholen, verenigingen en cultuurinstellingen stimuleren om met voorstellen te komen en maatschappelijke

organisaties ontzorgen bij het opzetten van een project. Jongeren die hieraan deelnemen ontvangen na het vervullen een diplomasupplement. Jongeren met een dergelijk supplement hebben een pré bij sollicitatie bij de gemeente Gorinchem. Met het Gorcumse bedrijfsleven worden afspraken gemaakt om hen aan te moedigen hetzelfde te doen.

2.1.3. Ruim baan voor vrijwilligers

Vrijwilligers zijn de kampioenen van onze samenleving! Zonder hun inzet vallen vele verenigingen, instellingen, evenementen en organisaties in onze stad stil. Overbodige regels voor vrijwilligers worden geschrapt en maken de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gratis voor vrijwilligers. Het subsidiebeleid wordt vrijwilligersvriendelijk en we gaan daarbij uit van vertrouwen en de kracht van de inwoners. Verenigingen helpen we bij het afsluiten van leningen, zodat dit tegen de meest gunstige voorwaarden kan. Én bekijken we hoe we ze kunnen helpen met bedrijfssponsoring. Bijvoorbeeld door netwerkbijeenkomsten tussen bedrijven en verenigingen.

2.1.4. Sport voor ontmoeting en plezier

Sport is een van de fundamenten van de Gorcumse samenleving. Sportverenigingen leren kinderen sporten en samenleven. Zij leren daar het belang van samenwerken als team en respect hebben voor elkaar. Daarnaast is sporten een goed middel tegen het toenemende overgewicht.

Sporten moet voor iedereen toegankelijk zijn. Dat betekent dat Gorinchem Beweegt, scholen en sportverenigingen intensief gaan samenwerken. We stimuleren de Gorcumse sportpas. Iedere basisschoolleerling heeft hiermee recht op twee gratis trainingen bij iedere sportvereniging. De

gemeente en Gorinchem Beweegt moeten intensief samenwerken met Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds. Samen met de verenigingen komen we tot een breed en betaalbaar sportaanbod.

Aan de andere kant willen we de ouderen stimuleren om te bewegen. Unitas heeft een mooi voorbeeld met *'meer bewegen voor ouderen'* en walking football. Mooie initiatieven die passen bij de slogan: een leven lang bewegen.

We willen meer binnensportruimte creëren. De sportzalen blijken in de wintermaanden tijdens de piekuren ontoereikend. Door een opblaashal aan te schaffen en een vereniging gastheer daarvan te laten zijn, komt tijdelijk meer binnensportruimte beschikbaar. Ook een vernieuwde sporthal op Gorcum Oost behoort tot de mogelijkheden. Het tarief voor het huren moet omlaag naar het landelijk gemiddelde. Het Gorcumse tarief is bijna 20% hoger dan dat gemiddelde. We vinden dat alle zaalvoetbalverenigingen als sportvereniging worden aangemerkt. Zodat zij dit landelijke tarief, in plaats van het commerciële (Gorcumse) tarief, betalen.

2.1.5. Gorinchem Beweegt

Het gemeentelijke beleid moet ten aanzien van het faciliteren van zowel culturele- als sportverenigingen in zoverre toereikend zijn dat de verenigingen in principe hun *'eigen broek'* ophouden. Een duwtje in de rug bij de oprichting en bijvoorbeeld bemiddeling van een betaalbare huur van de gemeentegrond als tegenprestatie voor de sociale taak die verenigingen vervullen voor de gemeente, zou mogelijk moeten zijn.

Gorinchem Beweegt zet breed in op sportstimulering, gezonde leefstijl, cultuureducatie en

het versterken van burgerinitiatieven. Gorinchem Beweegt draagt hieraan bij door het inzetten van buurtsportcoaches en cultuurcoaches. Daarnaast begeleidt, ondersteunt en faciliteert Gorinchem Beweegt nieuwe initiatieven. Het CDA zet in op meer sport- en cultuurinitiatieven waarbij Gorinchem Beweegt kan meehelpen bij opzetten van deze activiteiten.

2.1.6. De waarde van cultuur

Kunst en cultuur geven kleur aan onze samenleving en dragen bij aan saamhorigheid en identiteit. Het biedt ontspanning en laat ons kennismaken met onbekende werelden en andere tijden. Cultuur is niet alleen voor onze inwoners belangrijk, maar tevens voor de aantrekkingskracht van toeristen en nieuwe inwoners.

In Gorinchem hebben we een rijke culturele sector die we blijven steunen en laten samenwerken. Zo kennen we in Gorinchem het nieuwe Vijfzinnen, Peeriscoop, 't Pand, de Limonadefabriek, het Huis van Inspiratie en werken we toe naar een cultuurhuis. Maar natuurlijk ook het Gorcums Museum, waar onder andere de geschiedenis van de Martelaren van Gorcum te vinden is. Wij vinden dat elke basisschoolleerling een bezoek moet brengen aan het Gorcums Museum (*zie ook 1.3*), aan het theater en in aanraking moet komen met muziek.

We kennen muziek als belangrijke cultuurdrager in onze stad. Gorinchem heeft te veel muziekgroepen om te noemen. We steunen door deregulering waar dit kan.

2.2. POLITIEK EN ZEGGENSCHAP

2.2.1. Sterkere gemeenteraad

Gorinchem verdient een sterkte gemeenteraad. Dat is nodig om onze stad goed te besturen. De drie *functies* van de raad staan daarbij centraal:

1. Kaders stellen

Meer onderzoekscapaciteit van de raad (griffie).

2. Toetsen

Door onderzoek, maar ook door in gesprek te gaan met de stad, de mensen.

3. Volksvertegenwoordiging

Wat betreft het CDA de belangrijkste. Zichtbaar zijn in de stad, gesprekken voeren en betekenisvol zijn voor de inwoners. Na de verkiezingen, bijvoorbeeld door het organiseren van een G(orcum)1000! Via loting nodigen we dan 1000 Gorcumers uit om mee te praten over de stad. Wat vinden zij belangrijk?

2.2.2. Right to Challenge

Wij geloven in de kracht van de samenleving en daarom krijgen burgers en verenigingen het recht om de uitvoering van een collectieve voorziening van de overheid over te nemen. Dit kan om van alles gaan: het onderhoud van een park in de wijk, het beheer van sportvelden door de club of de zorg voor ouderen. Met een zogeheten recht om uit de dagen (Right to Challenge) krijgen burgers het recht om bij hun gemeente een alternatief voorstel op tafel te leggen; de buurt bestuurt en is initiatiefnemer. In 2015 heeft de gemeenteraad hiermee al ingestemd, maar dit wordt nog onvoldoende uitgevoerd.

Het CDA wil dat dit centraal moet komen te staan en de gemeente moet onze burgers uitdagen een beroep te doen op Right to Challenge. Bijvoorbeeld verenigingen die tegen een vergoeding zwerfvuil opruimen in de buurt van hun velden of burgers die

stukken groen willen maaien, snoeien of bijhouden. Daarbij treedt de overheid op als facilitator en stelt de budgetten beschikbaar die daar nu al voor gebruikt worden.

Het CDA zal hier actief aan bijdragen de komende jaren. Door burgers, buurten en verenigingen te stimuleren en uit te dagen en zo nodig te dereguleren.

2.2.3. Van inspraak naar transparantie en participatie

Meer dialoog en participatie. Niet alleen door het recht van uitdagen, maar ook bij projecten met impact meer transparantie en participatie. We informeren burgers niet alleen meer via de krant en website, maar informeren belanghebbenden actief aan de voorkant via brieven/mail/informatieavonden en zijn daarmee een transparant stadhuis.

Het is beter samen het plan te maken, dan burgers achteraf commentaar te laten leveren. Daarbij kijken naar wat van dichtbij kan en daardoor maatwerk leveren. Door de dialoog te voeren is de raad/overheid meer reflectief dan elkaar proberen te overtuigen. Samen een conclusie trekken voor Gorinchem mag best meer tijd kosten.

2.2.4. Integratie als recht en plicht

De laatste jaren heeft Gorinchem veel kunnen betekenen voor asielzoekers. Het CDA helpt mensen in nood, passend bij de omvang van Gorinchem. Geen grote centra, maar passend bij de wijk zoals de afgelopen twee jaar al gedaan. Een mooi voorbeeld hoe we de omgeving daarbij betrekken. Deze Gorcumse aanpak is positief gebleken. Er moeten wel voldoende woningen beschikbaar zijn. Goede contacten en afspraken met de woningbouwcorporatie zijn daarbij essentieel.

2.3. HET KAN EN MOET VEILIGER

Veiligheid beleeft iedereen op eigen wijze. Het is belangrijk dat we ons veilig voelen. Nu en in de toekomst.

2.3.1. Politie - handhaving en de wijkagenten

Het CDA pleit voor meer *'blauw'* in de buurt. Dit zorgt voor een duidelijk aanspreekpunt voor de wijk en maakt de samenwerking tussen bewoners en politie makkelijker. Formeel is de politie geen taak van de gemeentelijke overheid, maar we gaan de Nationale Politie wel houden aan één wijkagent per 5.000 inwoners. Dat is een landelijke norm en daar mogen we de politie op aanspreken.

Vrijwillige politie en buitengewone opsporingsambtenaren kunnen een grote rol spelen wat betreft veiligheid en toezicht. Het aantal auto- en woninginbraken moet teruggedrongen worden. Zeker in Gorinchem-Oost zijn er golven met auto-inbraken. Hierbij wordt de samenwerking met de buurtpreventieteams gezocht.

We pleiten voor meer cameratoezicht maar ook meer surveillance op plekken waar het onveilig voelt en waar (drugs)overlast is, zoals de parkeerplaats Buiten de Waterpoort, de parkeerplaats bij Unitas, Rapid en het Caribabad, de Lingehaven, Kalkhaven en de Schelluinse Kade.

2.3.2. Coffeeshops en drugsoverlast

Het coffeeshopbeleid is lang niet geëvalueerd en dat moet snel gebeuren. Het CDA pleit voor drugsvrije speelpleintjes en geen uitbreiding van het aantal coffeeshops. Daarnaast willen we een harde aanpak van handel in harddrugs in onze gemeente en buitenlandse drugstoeristen weren.

Dit thema moet meer onderwerp van gesprek worden, in plaats van een taboeonderwerp. Voor het CDA is het onacceptabel dat mensen zich onveilig voelen door drugsoverlast en -gebruik.

2.3.3. Mensenhandel

Mensenhandel is een groeiend probleem en de strijd wordt daarom versterkt, lokaal én landelijk. We sluiten in Gorinchem aan bij de landelijke prioriteiten, omdat er vooral internationaal zal moeten worden opgetreden. Lokaal zullen we inzetten op voorkomen, signaleren en bestrijden.

2.3.4. Buurtpreventie en WhatsApp-groepen

Veiligheid is niet alleen een verantwoordelijkheid van de overheid. Wij steunen mensen die zelf een bijdrage leveren aan de veiligheid van henzelf en hun omgeving zoals in Gorcum-oost. Buurtwachten, WhatsApp-groepen en andere maatschappelijke initiatieven dragen bij aan het terugdringen van criminaliteit en versterken het gevoel dat mensen er niet alleen voor staan. We faciliteren deze initiatieven zoveel mogelijk.

2.3.5. Verkeersveiligheid

Goede infrastructuur, inzet op verkeerseducatie, aandacht voor gedragsverandering en meer handhaving in noodzakelijk voor een grotere verkeersveiligheid. We maken verkeersveiligheid in Gorinchem prioriteit. Het CDA heeft daarvoor de volgende speerpunten:

AFZONDERLIJKE EN BREDERE FIETSPADEN

Kinderen moeten veilig naar school kunnen fietsen. Veilig fietsen is van groot belang zoals op de Grote en Kleine Haarsekade en de Componistenlaan en Gorinchem-Oost wordt een veilige Bakfietswijk.

FIETSVEILIGE KRUISPUNTEN

De verkeerssituatie op kruispunten moet veilig zijn voor fietsers. Daarom brengen we de top vijf van onveilige locaties in beeld en verbeteren die.

ONNODIGE VERKEERSBORDEN

Duidelijkheid creëren door onnodige verkeersborden te verwijderen. Verkeersborden moeten zichtbaar en schoon zijn.

30 KILOMETER-ZONES HERKENBAAR

30-Kilometer-zones veilig en herkenbaar inrichten.

VEILIGE OVERSTEKEN BIJ ZEBRAPADEN

Voetgangers moeten bij zebrapaden veilig kunnen oversteken. Het CDA is een voorstander om deze paden goed in te richten. Bijvoorbeeld zebrapaden op de Banneweg. Of bij een rondje stadswallen (*één van de punten van het vestingplan*).

BEWUSTWORDING ZICHTBAARHEID

Educatie en voorlichting voor de schooljeugd en andere weggebruikers. Bewustwording bijvoorbeeld over verlichting, bellen of appen tijdens het fietsen/rijden en zichtbaar zijn.

HANDHAVING

Handhaving is nodig vanwege hufgedrag. Zowel voor fietsers als automobilisten. We onderzoeken of we meer buitengewone opsporingsambtenaren kunnen laten handhaven.

2.3.6. Radicalisering en terrorisme

We houden op gepaste wijze rekening met terrorisme en extremisme. We zijn alert op veranderingen en plegen interventies waar nodig. Bij grote evenementen kunnen betonnen bloembakken of bankjes strategisch neergezet worden.

2.4. STERK GORINCHEM IN DE REGIO

De toekomst van stad Gorinchem in de omgeving is spannend. Hoe ziet de regio er over tien jaar uit? Dat weten we niet en is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat samenwerking met de omgeving nodig is. Noodzakelijk vanuit aanvulling en behoefte. Werk samen met de buurgemeenten waar we elkaar kunnen versterken. Samenwerkingsverbanden zoals Waardlanden zijn waardevol. Maar ook verdergaande samenwerking met buurgemeenten is in de toekomst onvermijdelijk. Het CDA zet in op een goede relatie met de omgeving en op basis van gelijkwaardigheid en vertrouwen gaan we elkaar in de toekomst versterken.

3. Familie en gezin

3.1. KIEZEN VOOR FAMILIES EN GEZINEN

3.1.1. Tijd voor elkaar: meer flexibiliteit voor jonge gezinnen

Het CDA helpt jonge gezinnen door meer mogelijkheden te creëren als het gaat om maatwerk in de buiten- en voorschoolse voorzieningen, ruimere openingstijden en een betere aansluiting tussen school en buitenschoolse opvang. Bijvoorbeeld door meer samenwerking met verenigingen. Naast de bezorgdheid die we hebben over de druk op gezinnen die zich in allerlei bochten wringen om werk en zorg te combineren, past een pleidooi voor een gezamenlijk rustmoment in de week. In de christelijke traditie is de zondag de dag dat mensen naar de kerk gaan. Vandaag de dag betekent de zondag een dag dat veel mensen niet hoeven te werken en tijd hebben voor hun eigen gezin, familie en vrienden, of voor of ontspanning. Wij vinden die gemeenschappelijke rustdag belangrijk voor de samenleving als geheel. En daarom is het CDA tegen te veel koopzondagen voor onze lokale ondernemers. Zie hoofdstuk 5.3.5 over de winkeltijden.

3.1.2. Zorg voor de jeugd

Zorg goed voor de jeugd van Gorinchem. Soms raken kinderen en jongeren op het verkeerde pad of hebben ze behoefte aan sturing. Het jongerenwerk in Gorinchem is van grote waarde. Daarom is een organisatie zoals The Mall waardevol voor het jongerenwerk in Gorinchem. Het CDA waardeert The Mall zeer! Ze zijn in staat het jongerenwerk op een goede manier in te vullen in Gorinchem. Niet alleen, maar samen met al haar partners. Deze aanpak is positief en kenmerkt zich met name door niet teveel te praten, maar vooral door te doen.

3.1.3. Kinderen in armoede

Eén op de acht kinderen in Gorinchem groeit op in armoede. Hun vooruitzichten zijn er door de economische crisis vaak niet beter op geworden en hun verhalen zijn schrijnend. Maatschappelijke participatie van kinderen die in armoede opgroeien worden door de gemeente financieel ondersteund. Van verenigingen die door de gemeente gesubsidieerd worden, of anderszins door de gemeente geholpen worden, verwacht de gemeente een maatschappelijke belangrijke tegenprestatie.

Het is belangrijk dat de gemeente een armoedebeleid ontwikkelt gericht op kinderen met een duidelijke visie en doelstellingen. Het betrekken van kinderen in armoede is hierbij essentieel. Kinderen hebben zelf invloed op het armoedebeleid, naast de basisbehoeften (eten en veiligheid) kunnen zij zelf aangeven wat ze belangrijk vinden.

3.1.4. Een veilig thuis

Iedere Gorcumer moet terug kunnen vallen op een veilig thuis. Ieder kind, volwassene en oudere moet zich veilig en geborgen voelen. Dit is helaas niet altijd het geval voor iedereen. Regelmatig staan er in de landelijke kranten verhalen van huiselijk en seksueel geweld en verwaarlozing. We willen dat de gemeente de samenwerking met het Meldpunt Veilig Thuis en de hulpdiensten intensiveert. Bij elk sociaal team dient een aandachtfunctionaris Huiselijk Geweld te worden aangesteld om te voldoen aan de meldcode. Deze kan meldingen doorzetten naar de betreffende instanties, die het onderzoeken en actie kunnen ondernemen.

3.2. AANDACHT VOOR OUDEREN

3.2.1. Aanpakken van eenzaamheid

De zorg en aandacht voor onze ouderen is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Van familie, burens, kennissen en verenigingen. Senioren willen volwaardig aan onze digitale samenleving kunnen deelnemen. Digitalisering kan een positieve invloed hebben op de kwaliteit van onze samenleving en op het leven van ouderen. Tegelijkertijd wordt voorkomen dat senioren door deze ontwikkelingen uitgesloten worden en hun zelfredzaamheid afneemt. De gemeente dient in samenspraak met (professionele) hulpverleners, scholen, kerken, moskeeën, wijkverenigingen, de mogelijke probleemsituaties bij ouderen die dreigen te vereenzamen snel in het oog krijgen. Door het meehelpen daar netwerken omheen te vormen, kan sociale activering van ouderen veel eenzaamheid voorkomen. Er is een duidelijk aanspreekpunt waar je terecht kunt. Met het Klant Contact Centrum is hierin al een goede stap gezet.

3.2.2. Werk voor ouderen

Ouderen moeten en kunnen langer doorwerken. Tegelijkertijd is het lastiger voor ouderen zonder werk om weer aan het werk te komen. Zicht op een vaste baan is vaak ver weg. Een van de redenen is dat er weinig aan bijscholing is gedaan door ouderen. Dit moeten Gorcumse bedrijven oppakken en intensiveren. In het landelijke coalitieakkoord is afgesproken om de financiële aftrekpost voor scholingskosten te vervangen door een individuele leerrekening voor alle Nederlanders die een startkwalificatie hebben gehaald (*Coalitieakkoord, pagina 28*). De gemeente Gorinchem moet kijken of de krachten van de Gorcumse bedrijven gebundeld kunnen worden om tot een gezamenlijk aanbod te komen, dit drukt de kosten voor de werkgevers en

verruimt het aanbod voor de werknemers.

We maken ons hard voor mentorschappen van ouderen. Ouderen worden gekoppeld aan jonge werknemers op de arbeidsmarkt. Zo kunnen ouderen hun kennis en ervaren delen met de jonge krachten op de arbeidsmarkt.

3.2.3. ...of vrijwilligerswerk

Denk bijvoorbeeld aan het gezamenlijk beheren van een (school)tuin door leerlingen en ouderen of ouderen te laten participeren in verenigingen. Deze ouderen (en vrijwilligers) dragen de verenigingen en maken het mogelijk dat hun medemensen genieten van verworvenheden die de vereniging biedt. Zij verlenen belangeloos diensten aan de medeleden van de verenigingen en zijn mede daardoor een belangrijk voorbeeld voor alle anderen. De gemeente stimuleert en subsidieert programma's en/of activiteiten waarbij ouderen de jongere generaties ontmoeten. Op dit moment zijn er steeds minder jonge vrijwilligers. Ouderen kunnen jongeren aanjagen vrijwilligerswerk te doen.

3.2.4. Aandacht voor zingeving

Bij het ouder worden is de kwaliteit van het leven essentieel. Ouderen willen van betekenis blijven, gezien worden en hun lief en leed delen met anderen. Deze zaken helpen bij het voorkomen van eenzaamheid. Veel ouderen willen zich nuttig maken voor anderen. Dit moet mogelijk zijn en blijven, bijvoorbeeld dus als vrijwilliger.

3.3. BETER ONDERWIJS

Je leven lang leren in Gorinchem op elk niveau. Het CDA streeft naar het aanbieden van goed en breed onderwijs in Gorinchem voor de stad en de regio. Het CDA steunt onderwijsinitiatieven

op verschillende gebieden. Daarnaast gaat een leven lang leren niet vanzelf. Goede monitoring is essentieel. In ieder geval in de leeftijd van 0 tot 18 jaar waardoor schooluitval tot een minimum wordt beperkt. Door monitoring worden negatieve effecten bij schooluitval voorkomen. Het CDA introduceert graag de Gorcumse stageprijs. Met een verkiezing van de beste stageplek en de beste stagiair van het jaar stimuleert het CDA werkgevers om betere stages aan te bieden en studenten stimuleren het beste uit hun stage te halen.

3.3.1. Kinderopvang en brede scholen

Het CDA is al jaren voorstander van brede scholen, maar dan vooral de verticaal-brede scholen. Zo ontstaat een doorlopende leerlijn van kinderdagverblijf naar basisschool, wat zorgt voor een warme overdracht. Op dit moment is de Merwedonk een goed voorbeeld. Daar zijn kinderdagverblijf en basisschool in hetzelfde gebouw gehuisvest.

Het CDA breidt dit uit door het gebruik van de schoolgebouwen optimaliseren. De gemeente moet hierin een faciliterende en aanjagende rol vervullen.

Van jongs af aan gaan kinderen naar de kinderdagverblijven. Hier begint de educatie van de kinderen en krijgen ze via school, naast huis, de normen en waarden mee. Goede samenwerking en betaalbare kinderopvang zijn van belang om niet te beginnen met een valse start in de leerloopbaan van kinderen.

3.3.2. Hbo-opleiding in Gorinchem

Initiatieven op het gebied van hbo steunt het CDA. We stimuleren en sluiten graag aan bij de plannen zoals Liberal Arts & Science, kenniscentrum composieten, de maritieme industrie en ICT. Naast

steunen en stimuleren mag dit ook geld kosten. Het belang van een hbo-opleiding voor de stad is van grote meerwaarde, zo houden we jongeren in de stad en de regio.

3.3.3. Studentenleven

Bij het studentenleven hoort studeren. Geef ondernemers, studenten en initiatiefnemers de ruimte om te werken, wonen en leven. De gemeente moet faciliteren en ondersteunen waar zij kan. Bijvoorbeeld als het gaat om bestemmingsplannen om studentenhuysvesting mogelijk te maken of andere faciliteiten. Hierbij denkt het CDA aan de transformatie van kantoorpanden in studentenwoningen.

3.3.4. Vakmanschap voor vmbo en mbo

Wij ondersteunen het kleinschalig beroeps- onderwijs dat herkenbaar is voor studenten en goed aansluit op de vraag van werkgevers in de eigen regio. Het Gilde en Da Vinci College zijn mooie voorbeelden die we graag zien groeien.

3.4. PLEZIERIG WONEN IN GORINCHEM

3.4.1. Speerpunten voor je wijk!

Elke wijk verdient aparte aandacht. Voor elke wijk heeft het CDA een speerpunt. Uiteraard sluit het een het ander niet uit, maar focus en maatwerk op wijkniveau is nodig. Dit gaan we samen met de inwoners en klankbordgroepen inventariseren. Aan de voorkant zien we al de volgende aandachtspunten:

- De Lingewijk zo snel mogelijk af bouwen
- De binnenstad leefbaar voor de bewoners en leuk voor de bezoekers en toeristen met voldoende parkeerplekken
- Gorinchem-Oost en Wijdschild verdienen

meer voorzieningen en minder inbraken en hondendrollen

- De Haarwijk wordt de diversiteitswijk van Nederland
- De Gildewijk voor ouderen goed bereikbaar en verjonging is noodzakelijk
- Stalkaarsen is een schone wijk en willen we niet laten verpauperen.

3.4.2. Schoon op straat

'Mooi Gorinchem' luidt de slogan voor de citymarketing van Gorinchem. Daar is het CDA het mee eens! Maar wat mooi is moet mooi blijven. Dat betekent dat de overlast van zwerfafval in de hele stad, het onkruid in de stegen in de binnenstad en de rommel in de zomer Buiten de Waterpoort aangepakt moet worden. Dit kan al simpel door (tijdelijk) extra afvalbakken te plaatsen en mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid.

Een schone straat begint bij de eigen voortuin en aangrenzende stoep. Een keer het onkruid tussen de tegels weghalen, een blikje oppakken en in de vuilnisbak gooien en de stoep sneeuwvrij maken is normaal. Maar ook de gemeente heeft een belangrijke rol. Door met #teambinnenstad (zie 5.3.1) de stad schoon te houden, maar ook door te handhaven bij zwerfafval en prullenbakken bij te plaatsen.

3.4.3. Speeltuinen

In elke wijk moet ruimte zijn voor kinderen, jong en oud, om te spelen. We pleiten voor goede en veilige (natuur)speeltuinen en trapveldjes en kinderen betrekken bij de inrichting van deze speeltuinen. Zij weten het beste wat ze willen! Het huidige speelruimteplan is positief, maar dan moet het wel uitgevoerd worden.

3.4.4. Natuurlijk groen!

Met de klimaatverandering, worden de weersomstandigheden heftiger. Dat betekent dat de regenbuien extremer worden; een enorme belasting op onze riolen. Het CDA stimuleert om tuinen te vergroenen, bij inlevering van tegels, krijgen mensen daar planten voor terug. Jaarlijks gaat de gemeente dit in het kader van Operatie Steenbreek faciliteren.

We zetten in op bij- en vlindervriendelijk groen. Zowel het openbare groen als het private groen, zoals de tuin bij de Lindenburg en het groen bij Rapid. We maken samen met de stichting Gorcum Natuurlijk Groen een lijst met insectenvriendelijke planten.

En we gaan alle dakgoten en regenpijpen afkoppelen van de riolen. Dit is verplicht voor nieuwbouwwoningen. Het zorgt voor een ontlasting van de riolen, is beter voor de zuiveringsinstallaties en maakt het mogelijk de grondwaterstand aan te vullen en de verdroging tegen te gaan. In samenwerking met het waterschap en de lokale tuinentra gaat de gemeente Gorinchem een actie starten voor het aanbieden van regentonnen. Zo ontlasten we het riool tijdens regenpieken en gebruiken we schoon hemelwater in plaats van drinkwater.

3.4.5. Plezierig parkeren

Een grote ergernis van de Gorcumers is het parkeren, in de binnenstad en in de wijken. Elke wijk heeft een eigen parkeerprobleem en vraagt om eigen beleid. We dagen de wijkbewoners uit met eigen voorstellen te komen om de parkeerproblematiek op te lossen.

In de binnenstad gaan we het volgende onderzoeken:

- straatparkeren alleen voor vergunninghouders mogelijk maken
- het aantal vergunningen per huishouden
- het stimuleren van parkeergelegenheden op eigen terrein (parkeerplek en -garage).

Het doel is te komen tot een evenwichtige parkeerbalans. Deze parkeerbalans gebruiken we om toekomstige ontwikkelingen goed te kunnen beoordelen wat betreft parkeren. Én om in te kunnen springen op ontwikkelingen rondom het autogebruik en de huidige situatie beheersbaar te kunnen houden voor inwoners en ondernemers.

4. Zorg voor elkaar

4.1. GOEDE ZORG IS DICHTBIJ MENSEN

4.1.1. Mantelzorg

Mantelzorg is vaak intensief en het kost veel tijd. Het CDA steunt de mantelzorgers. Hierbij gaat het niet alleen over meer of minder geld, maar juist over een andere manier om de zorg te organiseren en aan te bieden. Met het faciliteren van een 'buddyprogramma' voor mantelzorgers is het mogelijk dat mantelzorgers er een dag tussenuit kunnen, waarbij een buddy (ook een mantelzorger of een sympathisant) die dag de zorg overneemt. Allemaal zonder meerkosten.

4.1.2. WMO/Thuiszorg

Wij ondersteunen meer gezamenlijke initiatieven om deze zorg dichtbij huis mogelijk te maken en de samenwerking tussen huisarts, gemeente, wijkverpleging, verpleeghuis, fysiotherapeuten, apotheken en binnen ziekenhuizen op korte termijn sterk te verbeteren. Binnen de wijkverpleging kan nog meer vanuit het perspectief van de cliënt naar de zorgvraag gekeken worden, ook al overstijgt dit de verschillende zorgdomeinen. Daarom vinden wij het belangrijk dat de sociale wijkteams dicht bij de mensen zijn. Dus zichtbaar en toegankelijk in de wijk.

Het aantal zelfstandige thuiswonende ouderen is gegroeid en zal blijven groeien, mede door de sluiting van verzorgingshuizen. Daarom moet het mogelijk worden gemaakt dat senioren langer thuis kunnen wonen. Daar zijn voldoende betaalbare en passende woningen voor senioren voor nodig, nu en in de toekomst. Deze woningen moeten levensloopbestendig zijn of worden gemaakt.

Het CDA vindt het belangrijk dat de WMO-consulenten (Indicatiestellers) deskundig zijn,

maatwerk leveren, daarbij overstijgend denken en het netwerk van de cliënt erbij betrekken. Doel is dat de cliënten de juiste zorg en/of juiste hulpmiddelen krijgen. Door de juiste indicatie te stellen en maatwerk te leveren geloven wij dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Belangrijk aandachtspunt is dat medewerkers in de thuiszorg goed hun werk kunnen doen en betaald krijgen voor het werk wat zij leveren. Met de werkgevers die niet aan de cao VVT (*Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg*) voldoen, gaat de gemeente in gesprek.

4.1.3. Langdurige zorg

Adequater optreden bij mensen met een (psychiatrische) beperking. Eerder handelen door zorgverlener kan achteraf veel ellende voorkomen. Daarnaast wil het CDA dat er voldoende crisisplekken zijn in de regio en/of Gorinchem. Ook zet het CDA zich in om te voorkomen dat inwoners 'op leeftijd' moeten verhuizen tussen verpleeghuizen. Tot slot; Gorinchem heeft veel GGZ-instellingen. De gemeente heeft samen met RIVAS hier een voortrekkersrol in om dit goed te coördineren.

4.1.4. Jeugdzorg

De afgelopen jaren is de jeugdzorg over gegaan van provincie naar gemeente en wordt uiteindelijk regionaal uitgevoerd. Het CDA wil dat de zorg voor de kinderen goed geregeld is en dat de kinderen die zorg nodig hebben niet de dupe mogen zijn van financiële beperkingen. We willen meer financiële controle hebben op de uitgaven zodat we niet meer voor grote overschrijdingen komen te staan.

Gorinchem heeft deze taak wat betreft de zorg nu goed uitgevoerd al zijn we nog wel lerende en

kan het altijd beter. Een goede afstemming met de huisartsen is wenselijk en de samenwerking met de wijkteams kan nog beter.

4.1.5. Participatiewet

Met Avres heeft Gorinchem een organisatie in huis als het gaat om 'werk en inkomen' 're-integratie' en schulddienstverlening. (*Avres helpt mensen ontwikkelen. Door begeleiding naar passend werk of coaching bij financiële moeilijkheden*).

Het CDA maakt zich zorgen om de beschutte werkplekken, hier zullen we de komende jaren goed op blijven letten.

Maar ook andere organisaties zijn belangrijk in het kader van de participatiewet zoals Humanitas en MEE. Iedereen moet in staat gesteld worden om te werken en daarom kijkt het CDA graag naar wat wel kan in plaats van naar wat niet kan.

4.2. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Daarom zet het CDA in op preventie. We stimuleren sporten en richten daar de fysieke leefomgeving op in. Gezondheid wordt een belangrijk thema de komende jaren. Daaronder valt ook sporten in de openbare ruimte. We stimuleren bewegen voor kwetsbare groepen zoals ouderen en mensen met beperkingen. Een voorbeeld is de beweegcoach voor deze doelgroepen die met verschillende zorgpartijen gezond leven en sporten gaat faciliteren.

Preventie zit ook in voeding. We gaan de sportverenigingen stimuleren een gezonde kantine te runnen (*bv vullenofvoeden.nl*). Hetzelfde geldt voor (middelbare) scholen (*gezondeschoolkantine.voedingscentrum.nl/nl.aspx*). Roken willen we uitbannen uit de levens van kinderen. Daarom gaan

we schoolpleinen, speeltuinen en sportterreinen rookvrij maken op het moment dat er kinderen spelen. Daarbij is handhaving noodzakelijk.

4.3. TOEGANKELIJKE STAD

Gorinchem moet een toegankelijke stad zijn voor iedereen, dus ook voor slechtzienden en mensen met een rollator, rolstoel en scootmobiel. Dat houdt in dat we bij de aanpassingen in de openbare ruimte de toegankelijkheidstoets introduceren. De weg vanaf Buiten de Waterpoort naar het centrum zal in ieder geval niet die toets doorstaan. We willen een mooie en toegankelijke stadsentree, bijvoorbeeld voor de toeristen vanaf de cruiseschepen.

Er moeten geen onnodige blokkades zijn die minder mobiele en slechtzienden hinderen. We willen dat er in de hele stad gekeken wordt naar ribbeltegelmogelijkheden; deze sluiten aan en zijn veilig. We laten fietsen verwijderen die de openbare weg blokkeren en deze op centrale plekken stallen.

5. *Bedrijvige, lokale economie*

5.1. DUURZAME GROEI AGENDA

5.1.1. Gebouwen CO2 neutraal

We mogen ambitieus zijn. Alle overheidsgebouwen zijn in 2035 CO2-neutraal. Als gemeente geven we het voorbeeld om zonnepanelen waar mogelijk op gemeentelijke gebouwen te plaatsen. Denk aan sporthallen, sportverenigingen, scholen en buurtgebouwen.

Projectontwikkelaars en de woningbouwcorporatie worden gestimuleerd energiezuinig en gasloos te bouwen. Dit in lijn van het landelijke regeerakkoord. Het CDA is voor uitvoering van het gemeentelijke beleidsplan duurzaamheid dat in 2017 is vastgesteld.

5.1.2. Bouw het Duurzame huis

We stimuleren bewoners hun woning om te bouwen tot het duurzame huis. Het CDA doet dit door de introductie van het Duurzame Huisfonds. Inwoners kunnen tijdelijk geld lenen voor het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen aan hun huis. Met de besparing op de energiekosten wordt de lening bij de gemeente in 8 tot 12 jaar terugbetaald.

5.1.3. Naar een circulaire economie

Op weg naar een duurzame toekomst hoort de groei naar een circulaire economie waarbij uiteindelijk alle afval na gebruik hergebruikt worden. Afval wordt een grondstof met een nieuwe bestemming. Het CDA zal samen met reinigingsdienst Waardlanden en haar partners de handen ineenslaan om deze noodzakelijke omslag te maken

5.1.4. Investeren in innovatie

Daag bedrijven uit, werk samen en komt tot duurzame oplossingen. De Merwedeburg biedt bijvoorbeeld kansen voor waterturbines. Een

mooi voorbeeld van innovatie is het onderzoek bij Damen Shipyard hoe ze een duurzame veerboot kunnen realiseren. Voor Riveer van levensbelang. Als overheid mag je meedoen, zolang er sprake is van een publiek belang. Andere nieuwe initiatieven juichen we dan ook toe.

5.1.5. Het Gorcumse midden- en kleinbedrijf

Bijna 3000 bedrijven heeft Gorinchem waarvan veel mkb'ers. Daar zijn we trots op en gaan daar zuinig mee om. Landelijk is er nu al het een en ander geregeld via fiscale voordelen. Als het gaat om ondernemersklimaat is de lokale overheid aan zet. Werk vanuit de ja-cultuur en drijf de WOZ-lasten niet tot het maximum. Daarnaast is presentatie van bedrijven doelmatig. De FENEXPO is een mooi voorbeeld waar ondernemend Gorinchem zich sterk neerzet in de regio midden Nederland. Ondernemers moeten kunnen ondernemen en kleinere bedrijven kan de gemeente helpen met minder bureaucratie.

5.1.6. Grote bedrijven

De negen grootste bedrijven (G9) in Gorinchem zijn misschien bekend, maar daarnaast heeft Gorinchem nog veel meer grote ondernemingen. Het CDA helpt ondernemers waar het kan. Een goede wegenstructuur hoort daarbij. Maar ook de verantwoordelijkheid van revitalisering van de terreinen. De inrichting en ontsluiting van de Schelluinsekade en Linge II-zuid zijn hier een voorbeeld van.

5.1.7. Bedrijven naar Gorinchem halen

Gorinchem-Noord is de nieuwe bedrijfslocatie van Gorinchem, maar hoe gaan we bedrijven voor die locatie naar Gorinchem halen? Het CDA sluit graag aan bij partners in de Drechtsteden. Deze

hebben veel ervaring met het aantrekken van bedrijven en kennen de markt. Het intern verhuizen van bedrijven kan uitbreiding van andere bedrijven helpen. We zorgen ervoor dat de ligging van Gorinchem optimaal benut wordt.

Het CDA wil dat er een industrieterreinenbeleid komt, waarbij gekeken wordt of er ingezet kan worden op het herhuisvesten van bedrijven.

5.1.8. Goede ontsluitingen van Gorinchem

De mobiliteitsopdracht die de raad heeft vastgesteld moet ambitieuzer. Gorinchem staat al 20 jaar stil op het gebied van infrastructuur. Niet alleen bedrijven zijn daar de dupe van maar ook inwoners ondervinden dagelijks veel last. Daarom moet er financieel ruimte gecreëerd worden via een infrafonds voor het verbeteren van de infrastructuur. Door dit fonds financieel meer te vullen kunnen plannen over enkele jaren uitgevoerd worden. Maar die financiële voorbereiding treffen we nu al. Hierin moeten we visie hebben en groter denken dan alleen op kruispuntniveau. Bijvoorbeeld een tunnel bij de spoorweg Banneweg, een tunneltracé van oost naar west of het doortrekken van de Handelskade of Newtonweg.

De ontsluiting van de binnenstad moet beter. We onderzoeken wat een betere oplossing is: de Westwagenstraat altijd open of de rijrichting op Lindeboom omdraaien. Zo voorkom je dat auto's een onnodig grote ronde door de stad moeten maken.

Andere knelpunten die aangepakt moeten worden:

- De parkeerplaats bij het Piazza Center. Een snellere uitgang op de Banneweg laten uitkomen.
- Ontsluiting Schelluinsestraat naar Schelluinen. Door deze aan de 'achterkant' te ontsluiten,

ontlasten we de Banneweg en Nieuwe Wolpherensedijk met zwaar verkeer en woonwerkverkeer.

- De Banneweg. Hier moeten de komende vier jaar keuzes gemaakt worden. Hier heerst al te lang stilstand zowel op de weg als op het beleid.
- De doorstroming in Gorcum-Oost op de Spijksesteeg. Met name de doorstroming op het kruispunt met de Newtonweg moet worden verbeterd.
- De Concordiabrug wordt vervangen door provincie Zuid-Holland. We liften mee met deze plannen. Door integraal de gehele infrastructuur aan te passen wordt de gehele bereikbaarheid van Gorinchem beter. Eén groot goed plan geeft ook de mogelijkheid tot subsidies bij andere overheden zoals het Rijk en Europa.

5.2. NAAR EEN EVENWICHTIGE WONINGMARKT, VOOR KOPERS ÉN HUURDERS

5.2.1. Meer bouwen voor middensegment

Gezinnen in Gorinchem kunnen in de woningmarkt nu lastig doorstromen. De afgelopen jaren zijn veel eengezinswoningen gebouwd. Omdat dit de enige mogelijkheid was, lijkt het of hierin behoefte is. Echter doorstroming is mogelijk en noodzakelijk. Het CDA gaat graag met de projectontwikkelaars om tafel om dit te stimuleren.

5.2.2. Meer bouwen voor (alleenstaande) starters

Transformatie van kantoorpanden naar woningen is essentieel om de groei van inwoners mogelijk te maken. Er is een grote behoefte aan kleinere woonruimtes zoals studio's en appartementen. Kantoorpanden bieden hiervoor de ideale mogelijkheid, bijvoorbeeld op de Stationsweg. Dicht

bij het openbaar vervoer en dichtbij het centrum en winkels.

5.2.3. Scheefwonen voorkomen en bestrijden

De woningbouwcorporatie moet bij haar kernactiviteit blijven en daar maken we met elkaar afspraken over. In de komende vijf jaar is Poort6 terug bij haar taak waar ze goed in is. Op dit moment zijn er tussen de 600 en 1000 sociale huurwoningen te veel. Sociale huurwoningen zijn bedoeld voor specifieke doelgroepen en die moeten we goed bedienen. Woningen afstoten zal niet zomaar gaan, daarvoor is tijd nodig. De verantwoordelijkheid voor die transitie nemen we samen.

5.2.4. Wonen en zorg mogelijk maken

Ouderen die langer thuis blijven wonen en op latere leeftijd zorg nodig hebben, moeten in het woonbeleid beter gefaciliteerd worden. Nu zijn zorgwoningen met centrale voorzieningen nog moeilijk te realiseren binnen het huidige huurbeleid. Hiervoor dient meer ruimte te komen zodat er meer zorgwoningen gebouwd kunnen worden die voor ouderen ofwel in de sociale (huur)sector, als in het midden- en dure (koop)segment bereikbaar zijn.

5.3. TROTS OP DE MOOIE SCHONE STAD

5.3.1. Team binnenstad

De stad is van jou. Om deze schoon te houden willen we een #teambinnenstad. Dit professionele team houdt de binnenstad schoon en mooi, signaleert en spreekt mensen erop aan. Ondersteunend wordt dit ook door vrijwilligers (met vergoeding) uitgevoerd. De gemeente heeft hierin een initiërende rol.

Geef verenigingen een rol in het opruimen van

zwerfvuil Gorinchem. Niet alleen in de binnenstad maar ook in wijken. Voor deze inspanning ontvangt de vereniging dan een vergoeding. Dit sluit goed aan bij Right to Challenge.

5.3.2. Uitdagingen voor de binnenstad

Het CDA ziet voor de binnenstad de volgende uitdagingen:

- Bestrijding van de leegstand en aandacht voor onderhoud panden
- Buiten de Waterpoort is een fantastische plek en die moeten we beter benutten
- Mogelijkheid voor een discotheek onderzoeken voor de jeugd
- Balans tussen dag en nacht horeca
- Pleinen van de stad zijn als een 'huiskamer' om te ontmoeten
- Een oplossing bieden voor het fietsparkeren. Bijvoorbeeld door fietsparkeervakken aan te brengen in de zijstraten en Achter de Kerk
- De Lingeaven de trots maken van waterstad Gorinchem, door een veilige looproute op de Appeldijk en Havendijk!
- Het Eind inrichten voor voetgangers, zwaar vrachtverkeer verbieden en de parkeerplekken verplaatsen. (zie voor oplossingen parkeerplaatsen 3.5.4)
- Goede verlichting op wandelpaden, ook op de stadswallen
- Aandacht voor een schone binnenstad en goed onderhouden stadswallen

5.3.3. Toerisme

In de elfde eeuw is Gorinchem ontstaan en vanaf 1382 heeft zij al stadsrechten. Daar mogen we trots op zijn. Zeker als de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de lijst van UNESCO Werelderfgoed komt. Om het toerisme in de stad te bevorderen heeft

de gemeenteraad de afgelopen twee jaar hierop ingezet. Maar dat kan en moet beter. Citymarketing en stadspromotie zijn heel belangrijk maar wel met voldoende middelen en juiste afspraken. Zorg dat instellingen als het VVV blijven, maar met een hedendaagse aanpak. Zorg dat de stad mooi en schoon is en dat de stadswallen gezien worden als een icoon.

5.3.4. De winkeliers

Winkeltijden

Een goede balans moet er zijn tussen enerzijds werk en anderzijds rust. We zijn allemaal al zo druk en hebben vaak weinig tijd voor de zo belangrijke rust en ontspanning. Als winkels zeven dagen in de week geopend zijn, bevordert dat geen rust en ontspanning. Het CDA ziet graag meer structuur en duidelijkheid voor de koopzondagen.

BIZ

Zeggenschap over de openbare ruimte. Meestal heeft de gemeente de zeggenschap over de openbare ruimte. Maar ondernemers en vastgoedeigenaren kunnen aanvullend investeren in de kwaliteit van 'hun' winkelcentrum of bedrijvenpark door een BIZ-fonds op te richten. Een deel van de Onroerendezaakbelasting (OZB) kunnen zij dan volgens een eigen businessplan besteden. De gemeente int de heffingen en stort het geld aan de BIZ in de vorm van een subsidie. Hartje Gorkum maakt zich sterk voor een betere, mooiere en veiligere binnenstad. Met dit doel is een ondernemersfonds (een BIZ) opgericht voor de binnenstad winkelcentrum van Gorinchem. Dit initiatief is goed voor de binnenstad en uitbreiding naar andere gebieden is wenselijk.

Streven bevoorrading

Het CDA staat voor een divers winkelaanbod; grote winkelketens én lokale winkels. Deze moeten bevoorrad worden. Onze historische binnenstad vraagt om bevoorrading zonder of met kleinere vrachtwagens en fietsen. Afspraken hierover maken met de ondernemers is noodzakelijk. De gemeente kan nu al regels opstellen over lengte en tonnage en moet die vervolgens handhaven.

We onderzoeken of een gemeenschappelijk distributiecentrum haalbaar is voor de winkeliers in de binnenstad. Deze zal op een goed bereikbare locatie moeten komen, waarvandaan elektrische, kleine vrachtwagens de winkels in de binnenstad kunnen bevoorraden. En we kijken naar beperkte leveringstijden om zo de verkeershinder te verminderen.

5.4. EVENEMENTEN EN FESTIVALS

Bruisende weekenden zijn er genoeg in onze stad. Daar zijn we blij mee, maar het kan beter en duidelijker. De zomerfeesten zijn bekend en worden drukbezocht, maar dreigen ten onder te gaan aan hun eigen succes. We denken mee of een ander concept mogelijk is met meerdere podia en andere programmering. Daarbij is ook de overlast voor de winkeliers en omwonenden een aandachtspunt. Het CDA vindt dat we ons goed moeten profileren met evenementen. Wat zijn kenmerkende evenementen? Wat heeft dit met Gorinchem te maken en waar kunnen we dit versterken? Eenmalige evenementen zijn welkom in Gorinchem. Bijvoorbeeld het unieke evenement van landelijke reünie oude schepen, de Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig (LVBHB). Dit past uitstekend bij de

visie van waterstad Gorinchem. Daarnaast is een duidelijke evenementenkalender noodzakelijk en zijn initiatieven op het gebied van diversiteit welkom.

5.5. OMGEVINGSWET

Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Dit vraagt nog flinke voorbereidingen van onze gemeentelijke organisatie. Jaarlijks wordt hier al 200.000 euro voor vrijgemaakt, dit continueren wij. Wel willen wij dat het niet door externe adviesbureaus wordt gedaan, maar dat de kennis in huis blijft. We gaan werken aan een omgevingsvisie. Met de visie GO2032 heeft Gorinchem daarmee al geoefend, maar wij willen alle wijken en buurten laten meepraten over hun omgeving. Ook met de regio moet Gorinchem overleggen om de gemeentegrens overstijgende zaken gezamenlijk op te kunnen pakken.

5.6. DE GORCUMSE LOBBY

De financiële bronnen van de gemeente Gorinchem zijn niet oneindig. Daarom maken we aanspraak op provinciale, landelijke of zelfs Europese subsidies. We willen dat het college gaat lobbyen voor meer geld voor verbetering voor de weg (A15/A27/Merwedebrug), het spoor (Breda-Gorinchem-Utrecht), maar ook op het gebied van onderwijs (hbo) en gebiedsverbetering van Gorinchem. Het liefst zien we Gorinchem in de lobby optrekken met andere overheden, maar ook met partners uit de stad en regio.

Om de oost-west verbinding te verbeteren is het mogelijk aan te sluiten bij projecten als nieuwe Concordiabrug en groot onderhoud van de Bannenweg.

6. Financiële paragraaf

6.1. GOEDE RENTMEESTER

Altijd een sluitende begroting op de lange termijn. Dit past bij solide overheidsfinanciën. Geen onnodig risico's nemen. Na jaren van bezuinigingen is het financiële beleid in Gorinchem weer op orde en dat blijft zo wat ons betreft.

Belastingen stijgen hooguit mee met de inflatie. Daarnaast onderzoeken we elk jaar of voor iedereen in Gorinchem een lastenverlaging mogelijk is.

6.2. RESERVES

Infrastructuur op nummer één. Gorinchem heeft op dit moment veel reserves. Dat is eenmalig geld wat één keer uitgegeven kan worden. Het CDA is tegen snel en ondoordacht geld uitgeven. De reserves zijn ongeveer 15 á 20 miljoen euro. Echter de uitdagingen die we hebben zijn groter en hoger. Tientallen miljoenen zijn nodig voor een betere bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Daarnaast zijn uitgaven rondom de zorg nog niet helemaal stabiel en moeten we verrassingen hierin voorkomen. We hebben ook nog te maken met bouwgrond waar op dit moment nog hoge kosten aan zijn verbonden en daarmee risico's.

6.3. LENEN

Geld pas uitgeven als je het hebt. Lenen dat kan, maar ook uitgaven doen met 'eigen' geld. Het streven moet zijn om bij investeringen 30% eigen geld te gebruiken. Hierdoor wordt de schuldpositie niet onnodig hoog en we zouden alleen maar rentes betalen in plaats van aan het investeren.

6.4. SUBSIDIES

Er moet altijd ruimte zijn voor relatief kleine projecten van maximaal 50.000 euro. Een eenmalige bijdrage van 10.000 euro kan een groot positief effect tot gevolg hebben voor onze samenleving. Een structurele bijdrage van minder dan 20.000 euro nemen we altijd serieus. Deze initiatieven worden op voorhand goedgekeurd in plaats van 'nee, mits'. De nieuwe subsidieverordening dient als basis, maar wat het CDA betreft adaptief.

6.5. GARANT MAATSCHAPPELIJK INITIATIEF

Voor een goed maatschappelijk initiatief is altijd garantstelling mogelijk. Uiteraard is een goede risicoanalyse noodzakelijk en moeten de budgetten goed onderzocht worden. Maar een goed initiatief met een positief *return of investment* verdient een positieve houding.

6.6. DE BURGER

Right to Challenge en buurtinitiatieven maken een wijk levendig en bruisend. Voor beide initiatieven is geld beschikbaar maar de uitvoering is nog minimaal door onbekendheid. We zetten daarom in op communicatie en begeleiding van deze projecten. Waarbij we de komende jaren echt starten met deze initiatieven.

6.7. EXTERNE BUREAUS EN ADVIEZEN

We willen minder gebruik maken van externe inhuur en een voorkeur voor het inzetten van lokale inhoudelijke kennis van Gorcumers. En daarnaast duurzame en flexibele inzet van ambtenaren. Zo blijft de kennis behouden in en voor Gorinchem.

SAMEN BOUWEN AAN GORINCHEM

is het verkiezingsprogramma 2018 - 2022 van het CDA Gorinchem

REDACTIECOMMISSIE

Dick Zwart, Joost van der Geest, André Schenau, Lennert Onvlee

CORRESPONDENTIE

Gert Kraaijveld, voorzitter@gorinchem.cda.nl

Lennert Onvlee, lennertonvlee@gorinchem.cda.nl

SITE

www.cda.nl/gorinchem

OPMAAK/FOTO's

Studio Id/Rik Tazelaar